

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่ใช้ระบบการเรียนการสอนแบบโฮมสคูล

นางสาวบุญศิริ มีสำราญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0403-6

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

S.F. 2545

I 201289103

FAMILY COMMUNICATION PATTERN IN HOME SCHOOL TEACHING

Miss Boonsiri Meesamran

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

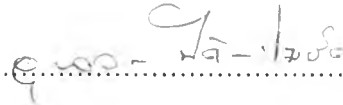
ISBN 974-03-0403-6

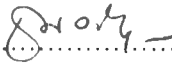
หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวใช้ระบบการเรียนการสอนแบบโฮมสคูล
โดย นางสาวบุญศิริ มีสำราญ
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะไพฑิฑิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล)

บุญศิริ มีสำราญ : รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่ใช้ระบบการเรียนการสอนแบบโฮมสคูล
(Family Communication Pattern in Home School Teaching) อ.ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นผู้จัดการการเรียนการสอนให้แก่ลูก หรือที่เรียกว่า "โฮมสคูล" โดยใช้ทฤษฎีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารเป็นกรอบในการวิเคราะห์กระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของครอบครัวที่จะนำมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การศึกษาวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลรวม 4 เดือน การได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 ครอบครัว ได้มาด้วยความสมัครใจและเป็นครอบครัวที่มีการจัดการเรียนการสอนให้แก่ลูกของตนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือกรอบแบบสัมภาษณ์เชิงและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวเป็นแบบประนีประนอม คือ ผู้เป็นพ่อ แม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนตามชนบประเพณี และแบบแผนอันดีงามของสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นและให้ความสำคัญต่อพัฒนาการทางความคิดของเด็ก เพื่อให้กล้าพูด กล้าแสดงออกด้วยการใช้เหตุผลอย่างอิสระการเรียนการสอนจะเน้นความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยมีความเชื่อมั่นต่อศักยภาพในการพัฒนาของเด็กที่จะบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งที่ได้รับจากสื่อบุคคลและธรรมชาติ

แหล่งสำคัญที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่พ่อแม่โฮมสคูลเพื่อนำมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน คือ กลุ่มบุคคล ทั้งที่เป็นครอบครัวโฮมสคูลอื่น ๆ และกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านที่เป็นเหมือนครูผู้สอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก

ปัจจุบัน สิ่งที่พ่อแม่โฮมสคูลต้องการได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ คือ การประกาศใช้กฎกระทรวงที่จะออกมามีบทบาทในการสนับสนุนและพัฒนารูปแบบหลักสูตรและวิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในตัวเด็ก เพื่อให้คนในสังคมเกิดการยอมรับว่าการเรียนการสอนแบบโฮมสคูลเป็นการศึกษาอีกทางเลือกหนึ่งของสังคมไทย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต..... *มกศิริ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Jhanawadee Bunkun*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4285240628 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : HOME SCHOOL EDUCATION ,FAMILY COMMUNICATION PATTERN,INFORMATION-SEEKING

PROCESS : FAMILY COMMUNICATION PATTERN IN HOME SCHOOL TEACHING :

BOONSIRI MEESAMRAN, THESIS ADVISOR : ASSOC . PROF. THANAWADEE BOONLEU , PH.D.

173 pp. ISBN 974-03-0403-6

The purpose of this study was to investigate family communication pattern and information seeking in families adopting "Home School Education" The examination used qualitative research method to collect data from three volunteered families which have started Home School teaching at least one year. Data collecting tools are indept interview questions guidelines with participatory observation frame.

Findings : the parents who adopted Home School Education earned at least Bachelor degree. Children under this study are mostly between seven to ten years old.

Communication pattern in the families who adopted Home school education is Socio-Oriented and Concept-Oriented. In those families, parents valued good tradition and social behavioral pattern. Meanwhile , they are also flexible and encourage individual child's courage to express ideas and rationals autonomously . The teaching focused on individual child's interest which may lead to children's ability to develop their potential through integrating knowledge gained from both their parents and environment.

The vital resources of knowledge and information sought that help parents who adopted Home School Education are other families who have experienced Home School Education before and the experts in various fields.

At present, Thai Home School parents demand to clearly draft the ministerial order and also the development or improvement of reliable Home School curriculum and achievement test which allows social acceptance that Home School Education be another alternative of education.

Department Public Relation

Field of study Development Communication

Academic year 2001

Student's signature..... *Boonsiri*

Advisor's signature..... *Thanawadee Boonleu*

Co-advisor's signature..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านที่ให้การสนับสนุนทั้งในด้านวิชาการและกำลังใจมาโดยตลอด ข้าพเจ้าต้องขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่การทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒน์โฆษิต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปัตตานนท์ สโรบล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มากมายสำหรับการทำวิทยานิพนธ์มา ณ โอกาสนี้

และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าข้าพเจ้าไม่ได้รับแรงบันดาลใจจาก พี่เพชรรัตน์ที่เป็นผู้ให้คำแนะนำและข้อมูลในเบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบโฮมสคูลในประเทศไทย นอกจากนี้ข้าพเจ้าไม่อาจที่จะลืมขอบพระคุณผู้ที่ให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด ดังรายนามต่อไปนี้ คุณพ่อ คุณแม่ น้องตีก ญาติทุกคนในครอบครัว คุณสมโชค คุณกรทิพย์ พี่สวันต์ พี่เบญจวรรณ พี่พระ พี่วิธนา พี่มาลี เพื่อน ๆ ทุกคนในกลุ่มรัฐศาสตร์ เพื่อน ๆ ทุกคนในกลุ่ม Dev Com และเจ้าหน้าที่ของคณะทุกคนที่ช่วยในการประสานงานเป็นอย่างดี และกลุ่มบุคคลที่สำคัญยิ่งที่ข้าพเจ้าต้องขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือและการสละเวลาเพื่อให้ข้าพเจ้าได้เข้าไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลอยู่เป็นระยะเวลายาวนานนั่นก็คือ คุณพ่อ คุณแม่ และน้อง ๆ ในกลุ่มครอบครัวโฮมสคูลทุกครอบครัวที่ต่างยินดีให้ข้อมูลและคำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้า จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณบุคคลต่าง ๆ อีกหลายคนที่คอยเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าอย่างเจียม ๆ ในการต่อสู้กับอุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย

บุญศิริ มีสำราญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1 บทนำ.....	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาคำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบโฮมสคูล.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว.....	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล.....	27
ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารข้อมูล.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากร.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3 วิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)	
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิจัย.....	43
ครอบครัว ศรัทธาธรรม.....	43
ครอบครัว มีการุณ.....	72
ครอบครัว รักชาติไทย.....	101
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	124
สรุปผลการวิจัย.....	124
อภิปรายผลการวิจัย.....	150
ประโยชน์และข้อเสนอแนะ.....	159
รายการอ้างอิง.....	164
ภาคผนวก.....	166
ภาคผนวก ก.....	166
ภาคผนวก ข.....	169
ภาคผนวก ค.....	171
ประวัติผู้เขียน.....	173

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
1 ตารางสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	125
2 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลสัมฤทธิ์ในตัวเด็ก.....	127
3 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว.....	131
4 ตารางเปรียบเทียบระบบการสื่อสารภายในครอบครัวกรณีการกระทำของครอบครัว....	137
5 ตารางเปรียบเทียบระบบการสื่อสารภายในครอบครัวกรณีอิทธิภายนอกครอบครัว.....	140
6 ตารางเปรียบเทียบลักษณะการสื่อสารภายในครอบครัว.....	143
7 ตารางเปรียบเทียบการแสวงหาข่าวสารเพื่อใช้ในการเรียนการสอน.....	147